

«Захист і відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення та повернення назад процесу деградації земель і зупинення втрати біорізноманіття».

Ціль сталого розвитку 15 спрямована на захист, відновлення та сприяння раціональному використанню наземних екосистем. Вона включає:

- Раціональне управління лісами
- Боротьбу з опустелюванням
- Припинення деградації земель та їх відновлення
- Збереження біорізноманіття

Ключові завдання ЦСР 15

1. Забезпечення збереження, відновлення та сталого використання наземних і внутрішніх прісноводних екосистем
2. Сприяння впровадженню методів раціонального використання всіх типів лісів
3. Боротьба з опустелюванням, відновлення деградованих земель
4. Забезпечення збереження гірських екосистем
5. Вжиття невідкладних заходів щодо припинення браконьєрства та незаконного обігу охоронюваних видів флори і фауни
6. Інтеграція цінностей екосистем і біорізноманіття до національного та місцевого планування

Нормативно-правова база України щодо ЦСР 15

Основні документи:

- 1. Закон України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року"** - визначає екологічні пріоритети, включаючи збереження біорізноманіття та екосистем
- 2. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року** - спрямована на запобігання деградації земель
- 3. Лісовий кодекс України** - регулює відносини в сфері лісокористування
- 4. Земельний кодекс України** - містить норми щодо раціонального використання та охорони земель
- 5. Закон України "Про природно-заповідний фонд України"** - регулює відносини щодо заповідних територій
- 6. Закон України "Про Червону книгу України"** - забезпечує збереження рідкісних видів
- 7. Закон України "Про рослинний світ" та "Про тваринний світ"** - регулюють використання та охорону природних ресурсів
- 8. Національна стратегія наближення (апроксимації) законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля** - передбачає адаптацію екологічного законодавства до стандартів ЄС

Впровадження ЦСР 15 в Україні

Досягнення:

- Розширення площі природно-заповідного фонду
- Прийняття законів щодо збереження біорізноманіття
- Затвердження національних та регіональних програм збереження лісів

Виклики:

- Незаконні вирубки лісів
- Деградація земель внаслідок неконтрольованого землекористування
- Браконьєрство та знищення середовищ існування видів
- Недостатнє фінансування природоохоронних заходів
- Військові дії на території України, що спричиняють значні порушення екосистем

Важливість ЦСР 15

Реалізація ЦСР 15 має критичне значення для України з огляду на:

- 1. Екологічну безпеку** - збереження якості повітря, води та ґрунтів
- 2. Економічну стабільність** - раціональне використання природних ресурсів як основи господарської діяльності
- 3. Соціальний добробут** - забезпечення здорового середовища для життя
- 4. Євроінтеграцію** - виконання екологічних зобов'язань у рамках процесу приєднання до ЄС
- 5. Адаптацію до зміни клімату** - природні екосистеми зменшують вразливість до кліматичних змін

Індикатори моніторингу ЦСР 15 в Україні

- Площа територій природно-заповідного фонду
- Лісистість території
- Площа відновлених деградованих земель
- Кількість видів, що перебувають під загрозою зникнення
- Обсяги фінансування природоохоронних заходів

Офіційні ресурси та нормативно-правова база

1. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

<https://mepr.gov.ua/topics/novyny/bioriznomanittya/>

Офіційний сайт міністерства містить актуальну інформацію про діяльність з охорони біорізноманіття, новини про проекти та ініціативи в Україні щодо збереження екосистем та управління чужорідними видами, які впливають на біорізноманіття [Mepr](#).

2. Концепція Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005-2025 роки

<https://www.kmu.gov.ua/npas/9110364>

Документ визначає основні засади збереження біорізноманіття в Україні, включаючи шляхи та засоби розв'язання проблем захисту екосистем [Kmu](#).

3. Національна доповідь про цілі сталого розвитку України

<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf>

Офіційний документ уряду, що містить інформацію про прогрес України у досягненні всіх ЦСР, включаючи ЦСР 15.

Освітні та інформаційні ресурси

4. Портал "Дія.Бізнес" - Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші

<https://business.diia.gov.ua/handbook/sustainable-development-goals/cil-15-zahist-ta-vidnovlenna-ekosistem-susi>

Містить роз'яснення завдань ЦСР 15 та практичні рекомендації для бізнесу щодо збереження екосистем і біорізноманіття [Diia](#).

5. Вікіпедія - Стратегічний план у сфері збереження та сталого використання біорізноманіття

[https://uk.wikipedia.org/wiki/Стратегічний план у сфері збереження та сталого використання біорізноманіття на 2011-2020 роки](https://uk.wikipedia.org/wiki/Стратегічний_план_у_сфері_збереження_та_сталого_використання_біорізноманіття_на_2011-2020_роки)

Містить деталізовану інформацію про цільові завдання зі збереження біорізноманіття, включаючи завдання щодо збереження екосистем, запобігання зникненню видів та відновлення деградованих екосистем [Wikipedia](#).

6. Knowledge.org.ua - Цілі сталого розвитку

<https://knowledge.org.ua/cili-stalogo-rozvitku/>

Цей ресурс пояснює всі 17 цілей сталого розвитку, включаючи ЦСР 15, з детальним розглядом завдань щодо збереження наземних екосистем, лісів та біорізноманіття

Аналітичні матеріали та громадські ініціативи

7. Екологія Право Людина - Основні результати конференції сторін Конвенції про біорізноманіття

<https://epl.org.ua/announces/osnovni-rezultaty-15-yi-konferentsiyi-storin-konventsii-pro-bioriznomanittya/>

Організація висвітлює глобальні цілі до 2050 року щодо збереження біорізноманіття, включаючи відновлення природних екосистем та зупинення вимирання видів [Epl](#).

8. ГалІнфо - Стаття про збереження біорізноманіття

https://galinfo.com.ua/news/cherез_zberezhennya_bioriznomanittya_do_normalnogo_funktsionuvannya_ekosystem_396325.html

Ресурс містить корисну інформацію про методи оцінки впливу на біорізноманіття, моніторингу екосистем та законодавчі механізми збереження природно-заповідного фонду в Україні [Galinfo](#).

9. Протокол про збереження біорізноманіття та ландшафтів Чорного моря

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_175

Офіційний документ, що визначає правові інструменти для розвитку, гармонізації та посилення необхідних кроків в екологічній політиці щодо захисту та збереження морських екосистем

«Сприяння розбудові миролюбного і всеохопного суспільства задля сталого розвитку, забезпечення всім доступу до правосуддя і створення ефективних, підзвітних та інклюзивних інституцій на всіх рівнях».

Основні положення

Ціль сталого розвитку 16 спрямована на сприяння побудові миролюбного і всеохопного суспільства задля сталого розвитку, забезпечення всім доступу до правосуддя і створення ефективних, підзвітних та інклюзивних інституцій на всіх рівнях. Ця ціль визнає, що без миру, стабільності, дотримання прав людини та ефективного управління на основі верховенства права неможливо досягти сталого розвитку.

Ключові завдання ЦСР 16

1. Скорочення поширеності насильства та смертності від нього
2. Припинення жорстокого поводження з дітьми, експлуатації, торгівлі та всіх форм насильства щодо дітей
3. Сприяння верховенству права та забезпечення рівного доступу до правосуддя
4. Боротьба з організованою злочинністю та незаконними фінансовими потоками
5. Істотне скорочення корупції та хабарництва
6. Розвиток ефективних, підзвітних та прозорих інституцій
7. Забезпечення відповідального прийняття рішень на всіх рівнях
8. Розширення участі країн, що розвиваються, в глобальному управлінні
9. Забезпечення загального правового статусу особи (документів, що посвідчують особу)
10. Забезпечення доступу до інформації та захист основних свобод
11. Зміцнення національних інституцій для запобігання насильству та боротьби з тероризмом
12. Заохочення та впровадження недискримінаційних законів та політики

Нормативно-правова база України для досягнення ЦСР 16

Конституційні основи

- **Конституція України** – гарантує права і свободи громадян, встановлює принципи розподілу влади та верховенства права

Стратегічні документи

- **Національна стратегія у сфері прав людини** (затверджена Указом Президента України)
- **Стратегія сталого розвитку України до 2030 року**
- **Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека"**
- **Стратегія реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інституцій**
- **Антикорупційна стратегія та державна програма з її реалізації**

Ключові закони

- **Закон України "Про судоустрій і статус суддів"**
- **Закон України "Про запобігання корупції"**
- **Закон України "Про доступ до публічної інформації"**
- **Закон України "Про державну службу"**
- **Закон України "Про Національну поліцію"**
- **Закон України "Про прокуратуру"**
- **Закон України "Про безоплатну правову допомогу"**
- **Закон України "Про захист персональних даних"**
- **Закон України "Про громадські об'єднання"**
- **Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні"**

Ключові інституції України для досягнення ЦСР 16

1. Судова система та органи правосуддя:

1. Верховний Суд
2. Вищий антикорупційний суд
3. Конституційний Суд України

2. Правоохоронні органи:

1. Національна поліція
2. Державне бюро розслідувань
3. Служба безпеки України

3. Антикорупційні органи:

1. Національне агентство з питань запобігання корупції
2. Національне антикорупційне бюро України
3. Спеціалізована антикорупційна прокуратура

4. Органи захисту прав людини:

1. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
2. Координаційний центр з надання правової допомоги

5. Інституції громадянського суспільства:

1. Громадські організації
2. Правозахисні організації
3. Незалежні медіа

Сучасні виклики та проблеми України в контексті ЦСР 16

1.Триваюча збройна агресія Росії:

1. Порушення територіальної цілісності країни
2. Численні людські жертви
3. Переміщення великої кількості осіб

2.Проблеми інституційної спроможності:

1. Недостатня ефективність деяких державних інституцій
2. Потреба в продовженні судової реформи
3. Необхідність зміцнення місцевого самоврядування

3.Корупційні виклики:

1. Потреба в посиленні системи запобігання корупції
2. Необхідність підвищення прозорості державних закупівель
3. Захист викривачів корупції

4.Доступ до правосуддя:

1. Необхідність поліпшення доступності судів
2. Розвиток системи безоплатної правової допомоги
3. Удосконалення механізмів альтернативного вирішення спорів

5.Захист прав вразливих груп:

1. Діти
2. Внутрішньо переміщені особи
3. Особи з інвалідністю
4. Національні меншини

Прогрес України в досягненні ЦСР 16

Досягнення:

- Реформування судової системи, поліції та прокуратури
- Створення антикорупційних органів
- Розвиток системи безоплатної правової допомоги
- Впровадження електронних систем для прозорості (ProZorro, E-data)
- Децентралізація влади та зміцнення місцевого самоврядування

Виклики:

- Забезпечення незалежності судової влади
- Підвищення ефективності боротьби з корупцією
- Захист прав людини в умовах збройного конфлікту
- Забезпечення доступу до правосуддя для всіх категорій громадян
- Розбудова діалогу та примирення в суспільстві

Важливість ЦСР 16 для України

ЦСР 16 має фундаментальне значення для розвитку України з огляду на:

1. Безпеку та стабільність держави:

1. Без миру та належного функціонування державних інституцій неможливий сталий розвиток
2. Необхідність відбудови територій, постраждалих від війни

2. Євроінтеграційні процеси:

1. Реформування інституцій відповідно до стандартів ЄС
2. Виконання вимог міжнародних партнерів у сфері верховенства права

3. Економічне зростання:

1. Боротьба з корупцією покращує інвестиційний клімат
2. Ефективні інституції сприяють розвитку бізнесу

4. Соціальну згуртованість:

1. Доступ до правосуддя підвищує довіру до держави
2. Інклюзивні інституції сприяють залученню всіх груп населення до суспільного життя

5. Розвиток демократії:

1. Прозорість та підзвітність органів влади
2. Забезпечення політичних прав і свобод громадян

Рекомендації для досягнення ЦСР 16 в Україні

1.Посилення антикорупційної діяльності:

1. Забезпечення незалежності антикорупційних органів
2. Впровадження електронного декларування та моніторингу

2.Покращення доступу до правосуддя:

1. Розширення мережі надання безоплатної правової допомоги
2. Розвиток електронного судочинства

3.Зміцнення інституцій:

1. Продовження реформи державного управління
2. Розвиток професійної державної служби

4.Забезпечення відкритості влади:

1. Розширення доступу до публічної інформації
2. Впровадження механізмів участі громадян у прийнятті рішень

5.Посилення захисту прав людини:

1. Імплементация міжнародних стандартів у національне законодавство
2. Посилення відповідальності за порушення прав людини

«Спрямовано на сприяння системному підходу діяльності урядів в інтересах сталого розвитку та визначає партнерство за чотирма напрямками, які між собою пов'язані, – партнерство у фінансовій, технологічній і торгівельній царинах та сприяння співпраці між державним, приватним і громадським секторами».

Основні положення ЦСР 17

ЦСР 17 є інтегруючою ціллю, що спрямована на зміцнення засобів реалізації та активізацію глобального партнерства заради сталого розвитку. Вона забезпечує системний підхід до діяльності урядів в інтересах сталого розвитку через чотири взаємопов'язані напрями партнерства:

1. Фінансове партнерство
2. Технологічне партнерство
3. Торговельне партнерство
4. Інституційне партнерство (співпраця між державним, приватним і громадським секторами)

Ключові завдання ЦСР 17

Фінансове партнерство

- Мобілізація внутрішніх ресурсів для сталого розвитку
- Залучення прямих іноземних інвестицій
- Підтримка розвитку через міжнародну співпрацю
- Забезпечення стійкості боргу

Технологічне партнерство

- Розвиток наукового потенціалу та технологій
- Забезпечення передачі, поширення та впровадження екологічно безпечних технологій
- Підтримка інновацій

Торговельне партнерство

- Сприяння універсальній торговельній системі
- Збільшення експорту
- Розширення доступу до світових ринків
- Усунення торговельних бар'єрів

Інституційне партнерство

- Розвиток багатосторонніх партнерств
- Сприяння співпраці між публічним, приватним і громадським секторами
- Зміцнення збору даних та статистичного потенціалу
- Вимірювання прогресу в досягненні сталого розвитку

Національні завдання ЦСР 17 для України

1. Мобілізувати додаткові фінансові ресурси на основі заохочення інвестицій іноземних та вітчизняних інвесторів
2. Послідовно знижувати рівень зовнішньої заборгованості держави
3. Розвивати партнерські відносини влади і бізнесу для досягнення цілей сталого розвитку
4. Сприяти розвитку ефективних публічно-приватних партнерств
5. Підвищити ефективність міжнародної допомоги для України

Нормативно-правові документи в Україні для реалізації ЦСР 17

Загальні стратегічні документи

- Національна економічна стратегія на період до 2030 року (затверджена постановою КМУ від 03.03.2021 № 179)
- Стратегія сталого розвитку України до 2030 року (проект)
- Указ Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року" від 30.09.2019 № 722/2019

Фінансове партнерство

- Закон України "Про державно-приватне партнерство"
- Закон України "Про інвестиційну діяльність"
- Закон України "Про режим іноземного інвестування"
- Закон України "Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць"
- Бюджетний кодекс України
- Податковий кодекс України

Технологічне партнерство

- Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність"
- Закон України "Про інноваційну діяльність"
- Закон України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні"
- Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року
- Закон України "Про освіту", "Про вищу освіту"

Торговельне партнерство

- Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом
- Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність"
- Митний кодекс України
- Експортна стратегія України ("дорожня карта" стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки
- Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року

Інституційне партнерство

- Закон України "Про національну інфраструктуру геопросторових даних"
- Закон України "Про державну статистику"
- Закон України "Про доступ до публічної інформації"
- Закон України "Про громадські об'єднання"
- Закон України "Про забезпечення функціонування української мови як державної"

Ключові інституції в Україні для реалізації ЦСР 17

Державні органи

- **Міністерство економіки України**
- **Міністерство фінансів України**
- **Міністерство закордонних справ України**
- **Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України**
- **Міністерство цифрової трансформації України**
- **Міністерство освіти і науки України**
- **Державна служба статистики України**
- **Національний банк України**

Недержавні організації та платформи

- **Українська національна платформа Форуму громадянського суспільства Східного партнерства**
- **Українська мережа Глобального договору ООН**
- **Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності**
- **Українська асоціація бізнесу і торгівлі**
- **Українська рада бізнесу**
- **Офіс із залучення та підтримки інвестицій UkraineInvest**

Прогрес України у досягненні ЦСР 17

Досягнення:

- Підписання та реалізація Угоди про асоціацію з ЄС
- Прийняття стратегічних документів щодо сталого розвитку
- Створення інституційних механізмів для залучення інвестицій
- Розвиток механізмів державно-приватного партнерства
- Розвиток інфраструктури електронного урядування
- Удосконалення системи моніторингу цілей сталого розвитку

Виклики:

- Високий рівень зовнішньої заборгованості
- Недостатній рівень прямих іноземних інвестицій
- Обмежений експортний потенціал через війну
- Недостатня координація між різними стейкхолдерами
- Потреба в підвищенні ефективності управління державними фінансами
- Необхідність посилення статистичного потенціалу

Важливість ЦСР 17 для України

1. Економічне відновлення та розвиток:

1. Залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій
2. Забезпечення макроекономічної стабільності
3. Створення нових робочих місць

2. Інтеграція до глобальних процесів:

1. Посилення позицій України на світовій арені
2. Включення до глобальних ланцюгів вартості
3. Розширення міжнародної торгівлі

3. Інноваційний розвиток:

1. Впровадження новітніх технологій
2. Розвиток наукового потенціалу
3. Цифрова трансформація економіки та суспільства

4. Інституційна спроможність:

1. Підвищення ефективності державних інституцій
2. Розвиток інклюзивних механізмів управління
3. Підвищення прозорості та підзвітності влади

5. Відбудова країни в умовах війни та повоєнний розвиток:

1. Мобілізація ресурсів для відновлення зруйнованої інфраструктури
2. Координація міжнародної допомоги
3. Створення сприятливих умов для інвестицій у відбудову

Рекомендації для посилення партнерства заради сталого розвитку в Україні

1.Посилення координації між усіма стейкхолдерами:

1. Створення ефективного координаційного механізму для реалізації ЦСР
2. Залучення бізнесу, громадянського суспільства та наукових кіл

2.Розвиток фінансових механізмів:

1. Диверсифікація джерел фінансування сталого розвитку
2. Стимулювання "зелених" та соціально відповідальних інвестицій
3. Розвиток інноваційних фінансових інструментів

3.Зміцнення статистичного потенціалу:

1. Вдосконалення системи моніторингу ЦСР
2. Розбудова системи збору та аналізу даних
3. Використання цифрових технологій для моніторингу

4.Посилення інституційної спроможності:

1. Підвищення ефективності державних інституцій
2. Розвиток механізмів участі громадськості
3. Впровадження інноваційних підходів до управління

5.Розширення міжнародного співробітництва:

1. Активна участь у глобальних та регіональних ініціативах
2. Залучення міжнародної технічної допомоги
3. Обмін досвідом та кращими практиками